

13. **Сміт Е.Д.** Національна ідентичність / Ентоні Д. Сміт: Пер. з англійської П. Таращука. – К.: Основи, 1994. – 224 с.

14. **Тейлор Ч.** Мультикультуралізм і “Політика визнання” / Чарльз Тейлор. – К.: АЛТЕР-ПРЕС, 2004. – 172 с. – («Сучасна гуманітарна бібліотека»).

УДК: 32.019.5 : [316.774 : 316.72] (477)

**А. О. Руднева**

## СПЕЦИФІКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОВПЛИВУ ІНФОРМАЦІЙНО-ПОЛІТИЧНОГО ПРОСТОРУ І ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

**Комплексний аналіз стану інформаційно-політичного простору та політичної культури України, аналіз взаємовпливу та взаємодії особливостей досліджуваних феноменів, взаємообумовленості їх специфічних рис.**

**Ключові слова:** інформаційно-політичний простір, політична культура, інформаційна агресія, інформаційна війна.

**Комплексный анализ информационно-политического пространства и политической культуры Украины, анализ взаимовлияния и взаимодействия особенностей исследуемых феноменов, взаимообусловленности их специфические черты.**

**Ключевые слова:** информационно-политическое пространство, политическая культура, информационная агрессия, информационная война.

**A comprehensive review of its political space and political culture of Ukraine, the analysis of mutual influence and interaction features of the studied phenomena, interdependence of their specific features.**

**Keywords:** information and political space, political culture, information aggression, information war.

© А. О. Руднева, 2012

Світ, немов за законами природи, в черговий раз у стані революції. Тільки за сьогоднішнім викликом – інформаційної. Новітні інформаційні комунікації та технології, долаючи фізичні та географічні кордони, поступово перетворюють і без того досить тендітне поняття національного культурно-інформаційного простору в умовність. Під загрозою опиняється власне безпека національних держав, невід’ємним атрибутом яких є, серед усього іншого, незалежний культурно-інформаційний простір.

Технології інформаційної війни з максимальною легкістю здатні проникнути у будь-яке національне культурно-інформаційне поле. Новітні електронні засоби масової комунікації найбільш мобільні та в ситуації цензури найбільш безконтрольні. Інформаційні технології, немов життєдайне повітря, заповнюють всі сфери життя суспільства. Показовим є факт лідерства найбільш розвинутих країн у виробництві та розповсюдженні цього «повітря», монополізація та концентрація його в руках жорстко окреслених політичних та економічних кіл. І в цьому сенсі небезпечним стає стан країн транзитивного суспільства, серед яких і наша держава. Зростає ризик інформаційно-культурної залежності та розвиток процесу інформаційного неоколоніалізму. Ця тенденція є максимально актуальною для України.

Дослідження специфіки сучасного стану інформаційно-політичного простору та політичної культури України, особливостей взаємодії та взаємовпливу цих феноменів, як духовного наповнення держави, є максимально актуальним, бо дає змогу побудови ефективних моделей інформаційної політики з метою забезпечення інформаційної безпеки держави, та вдосконалення концепту політичної культури, як чинника консолідації України. Культурно-інформаційний капітал – сьогоднішня константа безпеки та могутності держави.

Питанням проблем та особливостей політичної культури України присвячено багато досліджень українських вчених, зокрема роботи В. Андрущенко, І. Кураса, М. Михальченко, В. Нагорного, Н. Погорілої, В. Полохало, М. Розумного, С. Рябова, М. Хилько та ін. Специфіку інформаційно-політичного простору та його взаємозв’язок із культурною складовою розглядають Ю. Бондар, М. Недопитанський, О. Проскуріна, О. Стадніченко. Спираючись на роботи українських дослідників вважаємо за необхідне провести комплексний аналіз стану та

особливостей інформаційно-політичного простору та політичної культури України, як основи інформаційно-культурного капіталу держави, та визначити особливості прояву інформаційної агресії, з подальшим використанням даних дослідження у побудові моделей інформаційної політики. Новим у нашому дослідженні є спроба аналізу взаємовпливу та взаємодії особливостей інформаційно-політичного простору та політичної культури України, взаємообумовленість їх специфічних рис.

Український інформаційний простір у зв'язку із трансформаційними процесами на цей день зазнає істотних модифікацій. В історичному плані українські ЗМІ виконали дві функції: руйнівну – у пострадянський період, основна мета якої полягала у руйнуванні старої системи виробництва, обробки та передачі інформації, знищення старої системи цінностей та комунікацій; імітаційно-творчу – формуванні нового інформаційного простору незалежної держави, але не на національних засадах, а на ідеалах та цінностях західного світу. Що, в свою чергу, викликало дисонанс між світом реальним та світом віртуальним.

Аналізуючи особливості політичної культури сучасної України треба зробити акцент на тому, що процес її становлення та формування відбувається в складних умовах:

- відсутність гомогенності характеру цивілізаційного змісту політичної культури, пов'язаної з тим, що Україна протягом століть фактично не мала власної загальносуспільної організації та зрілої, усталеної національно-державної традиції;
- посттрансформаційний період, пов'язаний із розпадом СРСР, перебуває у стані стагнації і розтягнутій у часі;
- під лозунгом «демократичного» реформування відбувається тотальна олігархізація всіх сфер життя суспільства;
- конфліктний характер взаємодії всередині політичної еліти, порушення механізму циркуляції еліт, що зумовлює пострадянський характер управління зі старими методами вирішення «новітніх» викликів;
- нерозвиненість інститутів громадянського суспільства, слабкість політичних партій, їх нездатність впливати на прийняття державних рішень.

На цьому підґрунті сформувались особливі якості політичної культури нашої держави: політична культура дорослого покоління має пережитки, або навіть всі риси, стереотипи, радянського періоду; політична культура молодого покоління формується, завдяки інформаційним та глобалізаційним процесам у світі, на зразок та за імперативами західного типу. Доросле покоління виступає за порядок, молоде – за свободу та індивідуальні права. Таким чином, виникає полярна протилежність в рамках єдиного культурно-політичного простору держави, що впливає на розвиток суспільства та країни в цілому.

Тісна взаємодія політичної культури й комунікації, ЗМІ, виразно відчувається в сучасних умовах в Україні. Нові інформаційні технології змінюють якість і структуру пропозицій на політичному ринку, сприяють небувалому підвищенню щільності інтерактивної взаємодії елітарних і неелітарних верств. Цей процес відіграє особливу роль у трансформації політичної культури суспільства в період його якісних змін [4, с.21].

Політична культура та інформаційно-політичний простір України при всій складності умов, в яких вони формувались та продовжують формуватись, мають певні властиві їм особливості та риси, які впливають та обумовлюють один одного:

1. Принципово розірваний характер інформаційно-політичного простору, формальна відкритість для закордонних впливів, наявність великого об'єму вітчизняних та іноземних повідомлень, наповненість яких найчастіше має протилежний характер. Даний стан обумовлений, по-перше, фрагментарністю політичної культури – різні ціннісні орієнтації всередині самої культури; протиріччя між елітарною та масовою культурою; по-друге, архетипом «хуторянської психології» – намагання бути подалі від держави і державної влади; по-третє, низьким рівнем довіри до владних структур та ЗМІ. Цей взаємовплив позначається на відсутності громадянського контролю за інформаційно-політичним простором, на відсутності їх партнерської взаємодії.

В свою чергу розірваність інформаційно-політичного простору України, часто антагоністичний характер українських ЗМІ посилюють такі риси політичної культури, як регіональність, поліетнічність та полікультурність, впливають на складність етноконфесійної ситуації. Формують не консолідовану, а конкурентну взаємодію регіональних культур. З іншого боку, дана «полі-» складова та синтетичний характер політичної культури є гарантом безпеки від монополізації медійного простору.

Н.Погоріла висуває гіпотезу про «горизонтальний» (Захід – Схід) і «вертикальний» (Північ – Південь) культуральний поділ України. Крім того, існує теза щодо існування декількох політико-культурних регіонів: Західноукраїнський, Центральнотукраїнський і Південносхідний або Південний і Східний [1, с.411]. Поєднання рис індивідуалізму та колективізму, що зумов-

лено геополітичним розташуванням країни – на зіткненні Західної та Східної цивілізації, двох геокультурних спільнот, що також породжує маргінальний характер політичної культури. Правомірною тут буде теза про «цивілізаційну нестійкість». Достовірність цієї гіпотези ми можемо простежити на реальних фактах соціально-політичного та культурного життя країни, що можна пояснити історичною, культурною та соціально-політичною специфікою регіонального розвитку нашої держави.

2. Особливі історичні умови існування України, перебування її у складі та під впливом інших держав, характеризуються різкими стрибками у часово-просторовому сенсі, з цим пов'язана втрата національно-історичної значимості і наявність «білих плям», які яскраво проявилися в період будівництва незалежної країни. На цьому фоні яскраво проглядається перехідний суперечливий характер політичної культури, яка поєднує в собі дві протилежні системи цінностей – тоталітарну, авторитарно-статистського типу, і демократичну.

За цих умов, медіа-політика стала інструментарієм справжньої великої політики. Події створюються штучно для того, щоб отримати відображення у ЗМІ, а потім на їхній основі робити відповідні кроки у великій політиці. Невичерпні об'єми різнопланових медіа-подій не дозволяють побудувати адекватну картину світу, що, в свою чергу, може стати причиною виникнення ідеологічного вакууму, порушення системи спадкоємності та передачі здобутків політичної культури. На противагу, ефективна інформаційна політика здатна впливати на вдосконалення та формування консолідованого типу концепту політичної культури.

Сьогодні при рішенні певних соціально-політичних завдань виникає залежність зворотного роду: простір інформаційний домінує над простором реальним. В особливих випадках виникають ситуації, коли подібне домінування інформаційного простору приводить до втрати керування соціальними процесами. Більш інтенсивні зміни як інформаційного, так і реального простору, порівняно із можливостями по обробці цих змін центрами керування, призводять до запізнювання й, як наслідок, до невірних рішень.

3. Орієнтаційна роздвоєність українського суспільства на елітарному та на масовому рівнях.

Високий рівень національного нігілізму, викликаний політикою радянської влади – «коренізація», «інтернаціоналізм», формування «радянської людини» – спрямованої на знищення культурної самобутності будь-якого неросійського народу. Ці якості політичної культури стали причиною відсутності інтегруючого елемента в інформаційно-політичному просторі – національної ідеї та її відображення в інформаційній сфері. Домінуючу роль в інформаційному просторі повинен займати саме конструкт «національного інтересу», який відіграє національно-консолідує роль.

Відсутність єдиного національного символічного простору та капіталу традицій, які є консолідуєчою частиною духовного фундаменту будь-якого суспільства викликані незавершеністю процесів культурно-мовної ідентифікації, різноспрямованістю мовних орієнтацій та подвійною ідентичністю українського суспільства, а також поляризованістю – відчуженістю різних регіональних політичних субкультур в рамках єдиного політико-культурного простору країни. Зробимо також акцент на слабкості ідентифікаційного поля України, культурного та релігійного компонентів національної ідентичності. Етнічна та мовно-культурна етнічність всередині нації не збігаються.

Суспільству бракує спільних соціальних мрій, цінностей, єдиного погляду на історію. Це означає, що ціннісні системи в Україні, на жаль, розділені регіонально. Крім того протягом незалежного існування країни ще так і не сформувалася єдина громадянська національна ідентичність. Ці фактори, на жаль, свідчать про відсутність єдиного консенсусного концепту політичної культури.

На думку Л. П. Нагорної, Україна постійно продукує роздвоєну та амбівалентну свідомість: значна частина громадян і досі живе у культурному просторі Росії, менша частина намагається освоїти євроатлантичний культурний простір [2, с. 153].

4. У відкритий український інформаційно-політичний простір переносяться зовнішні новини, проблеми, що висвітлюються в них, які можуть використовуватись в якості аргументів на українському політичному ринку.

В українському суспільстві сформований негативний інформаційний простір, це дуже відчутно на фоні відсутності консолідуєчих ідей, позитивних очікувань, конструктивних прагнень, соціальних надій та мрій по відношенню до майбутнього. Відсутній соціальний ідеал та бачення картини майбутнього. На цьому фоні знецінюються людське життя, відбувається деморалізація соціуму, втрачаються орієнтири та перспективи розвитку суспільства та держави в цілому.

«Сучасне українське суспільство, – за визначенням В. Тарасенка, – це ніби кантівська «річ у собі», якою маніпулюють, над якою експериментують і так, і сяк, а вона терпляче все зносить,

залишаючись непізнаною і незрозумілою» [5, с.479].

Це зумовлено такими особливостями політичної культури, як ірраціональність – слабо розвинена нормативність поведінки, домінанта моральних регуляторів в оцінці соціального життя та політичної діяльності; ексекутивність – характеристика мотиваційного механізму, для якого переважно є притаманними апатичність та бездіяльність, переважання споглядаючого способу поведінки над активним. Характерним прикладом є вислови: «Тільки б гірше не було», «аби не було б війни» і т.п. Екстернальність – соціальна якість, як схильність пояснювати власні помилки зовнішніми причинами, що зумовлено низьким рівнем соціальної інтегрованості українського суспільства. Ця риса проявляється у крайній емоційній категоричності по відношенню до політичних опонентів.

5. Відсутність нормативної складової інформаційного простору: визначення інформаційних війн та законодавчого закріплення відповідальності за протиправні дії; немає дієвої ефективної системи правового регулювання інформаційних відносин.

Крім того, коли ми говоримо про інформаційну безпеку, треба наголосити на відсутності інституційної складової: відсутня єдина система систематизації та захисту інформаційних ресурсів, а відповідно не побудована єдина національна інформаційна інфраструктура; не сформовано орган чи структуру, основне завдання яких би включало моніторинг за станом інформаційного простору України, визначення рівня безпеки та можливих ризиків в цій сфері, прогнозування розвитку можливих подій.

В свою чергу інформаційна незахищеність корелює із правовим нігілізмом та низьким рівнем правової свідомості, які також проявляються у відсутності цивілізованих відносин між елітою та масами; із відсутністю історичного досвіду громадянської активності у межах правової держави, відсутністю складених традицій політичного плюралізму та громадянського суспільства.

6. Брак механізмів державного контролю за поширенням інформації через Інтернет-сайти, що спричиняє стрімке збільшення обсягу повідомлень суспільно-політичного змісту (анонімних, достовірність яких викликає сумніви, провокативного й відверто протиправного характеру), які дублюються традиційними вітчизняними ЗМІ з посиланням на Інтернет. Великий обсяг «інформаційного шуму» та «молуху», на перевірку якого необхідна достатня кількість часу та ресурсів, призводить до посилення конформізму політичної культури, як сильної орієнтації на політичну систему і результати її діяльності, але слабку спрямованість на участь у її функціонуванні, характеризується пасивним прийняттям існуючого порядку, наслідуванням будь-яким політичним стереотипам поведінки, переважно некритичне сприйняття інформації.

7. Низький рівень конкурентоспроможності національних засобів масової інформації порівняно із закордонними мас-медіа, низький рейтинг популярності і довіри до них з боку споживачів посилюються історично-складеним комплексом «меншовартості», ущербності та підпорядкованості українського суспільства.

Йде посилення технологічної залежності від іноземних країн в інформаційній сфері України та витіснення з національного ринку засобів інформатизації та телекомунікації вітчизняного виробництва. Навіть національними ЗМІ та національними представниками широко рекламуються та розповсюджуються технології закордонного виробництва, відомі бренди та марки, на яких можна добре та швидко заробити, на протигагу продуктам українського виробництва, ідентичної, а то й кращої якості, але які мають невисокий попит. Таким чином, створюються реальні передумови для технічного проникнення до державних інформаційних ресурсів.

8. Активізація зовнішніх впливів на інформаційний простір України і відсутність системи протистояння цим впливам.

Ця ситуація ускладнюється одночасно зламом традиційного суспільного ладу і трансформаційними процесами у просторі соціокультурних цінностей.

Найвідчутнішою є інформаційна експансія з боку Росії. Звернення української аудиторії до російських джерел пов'язане не із нездатністю їх українських аналогів виробити якісний продукт, а з відсутністю для цього умов, як то: високе оподаткування, складне і заплутане податкове і адміністративне законодавство, що робить пресу, радіо і телебачення потенційними жертвами державних контролюючих органів, що дозволяє владі здійснювати непряму цензуру, відсутності реальних важелів захисту журналістів від свавілля можновладців тощо [5, с. 479]. Сталим є інтерес США, Туреччини та ін. країн, внаслідок цього може виникнути ситуація, за якої іноземні держави зможуть використовувати мережевий простір на шкоду інтересам України.

Інформаційна експансія закордонної кіноіндустрії в Україні.

Відсутність адекватного державного фінансування і підтримки вітчизняного кіноринку створюють умови для впливу на масову підсвідомість чужої героїки та системи цінностей через неконтрольований потік зарубіжної відеопродукції. Вплив на масову підсвідомість позначається

також сенсорністю політичної культури – світоглядні установки, які спираються на чуттєве осягнення світу, що підсилює процес сприйняття.

9. Політична нестабільність, перманентні політичні протистояння, учасники яких за допомогою мас-медіа збуджують громадську думку й розхитують суспільство. Так, інформаційне нагнітання населення з боку тієї чи тієї політичної сили соціально-політичними загрозами викликають у суспільстві депресивні настрої [3, с.10-11].

Для України характерне гостре протистояння між різними політичними силами, в недавньому часі воно було представлене двома мега-брендами (БЮТ і Партією регіонів), на сьогодні це протистояння Партії регіонів та Всеукраїнського об'єднання «Батьківщина», відсутність політичної та культурної етики, толерантності та культури взаємодії. Численні політичні ток-шоу перетворили українських політиків у надпублічних персон, таким чином перенісши поле політичної боротьби у віртуальний, медійний простір.

Характерною ознакою українських інформаційних конфліктів є консолідована взаємодія засобів масової комунікації, створення медіа-холдінгів і поява, відповідно, медіа-магнатів. Ця цілеспрямована концентрація проявляється, перш за все, в намаганні фінансово-політичних кіл, за якими часто можуть стояти міжнародні інтереси, монополізувати український інформаційний простір.

Головні пріоритетні напрями, з метою досягнення яких розгортаються операції інформаційної війни – це наближення або безпосереднє досягнення влади, формування власного позитивного іміджу та, відповідно, дискредитація, або формування негативного сприйняття опонентів соціумом.

Серед особливостей прояву інформаційної агресії саме в українському інформаційно-політичному просторі можна відзначити:

1. Виправдання протизаконних або протиправних дій розповсюдженням «демократичних засад».

2. Крайній популізм. Використання суб'єктами інформаційної агресії неефективних в управлінському аспекті заходів та мір, а лише тих, які викликають суспільний резонанс і формують «дешевий авторитет».

3. Для українського політикуму характерний своєрідний «політичний спорт» – гра в опозицію, значні факти інсценування опозиційності.

4. Серед методів інформаційної агресії використовуються переважно методи дискредитації, дезінформації, лобіювання та ін. Намагання висвітити найбільш слабкі місця опонентів, знайти найнепомітніше в їх діяльності, та, за допомогою створення медіа-події, якомога яскравіше представити свою діяльність в політичному просторі.

5. Протікання інформаційних конфліктів за моделлю «друг-ворог». Досить спрощена модель протікання та розв'язання інформаційних конфліктів, в рамках якої є досить легким перехід з одного стану в інший.

6. Розкручування інформаційних поведів, як елементів проведення операцій інформаційної війни, саме під момент виборчих кампаній в країні чи гучних політичних подій. За цих обставин росте також відсоток журналістської «джинси» – контроль та цензура потоків інформації, їх спрямованість диктується найвпливовішими політичними суб'єктами.

7. Апелювання суб'єктів інформаційного протиборотства до міфів або до історичного минулого, саме до історичних помилок. Використання міфів з метою виправдання власної неефективної політики або дискредитації опонентів. Прикладом може слугувати розкручування теми з розколу України на «Захід» та «Схід», «касетні конфлікти», факти отруєння В. Ющенко, вбивство журналіста Г. Гонгадзе, утримання за ґратами та побиття Ю. Тимошенко та ін.

Які ж прийоми й тактики сьогодні найчастіше використовуються в Україні в інформаційній операціях? Їх існують десятки, але можна виділити головні, що найбільш часто використовуються:

«Сенсація або Злиття інформації»: розповсюдження невідомої інформації, переважно негативного компрометуючого характеру, про певну політичну силу чи політичного діяча. Схема є досить поширеною та відомою – поява даної інформації у декількох рейтингових ЗМІ одночасно, інтерв'ю із «людьми з народу», так званими очевидцями, підкріплення «сенсації» різноманітними плакатами, листівками та іншими видами аудіовізуальної інформації. В українських інформаційних операціях цей прийом звичайно використовується з метою компрометування супротивника, як один із невибагливих засобів конкуренції.

«Інформаційні міни» – технологія, розрахована на майбутнє – постійне розповсюдження негативної інформації про політичного опонента у різноманітних формах ЗМІ, яка, на перший погляд не має гострої окраски і не викликає серйозний резонанс у суспільстві, але у майбутньому може бути використана як контраргумент щодо дій політичного конкурента.

«Правдиві фільми» – створення документальних фільмів, які мають «сенсаційний» для суспільства характер та розкривають таємні справи політичних опонентів. Як правило, такі фільми запускають в ефір, коли збираються масові аудиторії, з метою викликати серйозний резонанс у суспільстві, підірвати рейтинг певного політичного діяча чи політичної сили. Особливістю є «надсерйозний» характер сюжету, стиль – боротьба із вселенським злом та кривдою, залучення очевидців – людей із народу та відомих у державі соціально-політичних діячів.

«Революційні вистави» – ініціювання проявів народного незадоволення та гніву шляхом організації різного роду масових маніфестацій та революцій. Наочним прикладом є організація та виступи «майдану». Це одна із найбільш популярних та часто використовуваних сьогодні технологій інформаційної війни, метою якої є делегітимація існуючої влади та створення видимості системної кризи або невирішених нагальних питань, з якими можуть справитись тільки опозиційні сили.

«Інтернет – агора» – з поширенням інформаційних технологій та масовим залученням всього суспільства у віртуальний світ, набуває популярності одна із наймолодших технологій – створення інтернет-форумів, сайтів, які об'єднують прихильників певної лінії розвитку країни чи політичної сили. Це на зразок «майдану» у віртуальному просторі. Ця технологія характеризується дешевизною організації, об'єднує великі території та однодумців на відстані, має оперативний характер та підтримує високий емоційний стан. В свою чергу, може стати катализатором виникнення певних подій у світі реальному.

«Сходження месії» – формування іміджу певного політичного лідера, як спасителя від всіх існуючих у державі проблем, головний акцент – мітингові та агітаційні промови, виступи на майдані. Для них характерним є звернення у першу чергу до ірраціональних моментів, їхній вплив направлений на емоції (наприклад, імідж В. Ющенко в період президентських виборів у 2004 році).

Треба відзначити 2010 рік, як період посилення інформаційної агресії та розширення застосування методів і прийомів інформаційної війни на теренах нашої держави. Особливостями інформаційного протиборства в період виборчої кампанії Президента України 2010 року стало формування партій мега-брендів – БЮТ та Партії регіонів, з одночасною персоніфікацією політичних сил із їх лідерами, між якими переважно і проходила лінія фронту інформаційного протистояння. Із провокаційних технологій широко використовувалися інформаційні атаки – такі методи як «підштовхувальні соціопитування». Наприклад, ряд питань анкети формулювалися з метою одержати від респондента очікувану реакцію. З метою впливу на свідомість громадян використовувалися псевдосоціологічні опитування, які завищували або занижували рейтинги кандидатів. Ресурсами ЗМІ практично однаково володіли та користувалися головні політичні суб'єкти. Треба наголосити на формуванні інформаційних поведів обома сторонами, намагання підвищити свій рейтинг шляхом заниження рейтингу опонента. Прикладом цього слугують «чорні» статті та відео: про кримінальну діяльність Ю. Тимошенко, стосовно «безграмотності» В. Януковича. Серед інформаційних атак можна також відмітити конституційне маневрування, намагання ситуативно змінити закон про вибори.

2011 рік став роком посилення інформаційних баталій на території України переважно з боку правлячої сили. Основний вектор впливу – боротьба із опозицією: «висвітлення» чорних справ представників опозиції (особливо головного опонента – Ю. Тимошенко), максимальне витіснення із політичної арени супротивників, придушення опозиційної діяльності, монополізація інформаційного простору і засобів масової інформації.

Парламентські вибори 2012 року з точки зору використання інформаційних технологій не внесли, в принципі, кардинально нового у політичну боротьбу. Деяко змінилися вектори інформаційних тем: опозиція представляється у світлі «скривджених», що вимагають реваншу; взаємні образи та звинувачення влади та опозиції у неефективності політичної діяльності.

Інформаційні кампанії України на міжнародній арені стосуються переважно відносин із Росією. Це насамперед «газовий конфлікт», що мав місце починаючи з 1 січня 2009 року. Це територіальні претензії стосовно Кримського півострова. Епізодичні територіальні претензії щодо Північної Буковини та Південної Бессарабії мають також місце і у відносинах із Румунією.

Таким чином, український інформаційно-політичний простір на даний момент знаходиться в досить небезпечному і складному становищі. З одного боку, він наповнений великою кількістю різноманітних груп інтересів та їх діяльністю. З іншого, ще не вироблено ефективної державної системи інформаційного захисту та інформаційної безпеки. А також немає чіткої інформаційної оборонно-наступальної системи та стратегії, яка б стала надійним гарантом безпеки та стабільності нашої країни. Отже, нині на перший план виходить вирішення глобального завдання – Україна повинна чітко визначити власний стратегічний напрям та виробити власний шлях розвитку нового суспільства, покликаний зберегти суверенітет країни, який знаходиться

Треба наголосити, що соціально-політична трансформація невідривна від модернізації політичної культури. Перехід до демократичної політичної культури – це налагодження постійного зворотного зв'язку та взаємодії в системі «політика – громадська думка». Особливий акцент зробимо на стані політичної культури майбутнього країни – молоді та процесі її формування та передачі – соціалізації. Молодь є основою та енергетичною силою державного будівництва, тому в залежності від її політико-культурних характеристик залежить якість «цегли» фундаменту держави. Сучасне складне соціально-економічне та політичне становище держави, негативні інформаційні впливи позначаються на всіх сферах життєдіяльності людини, а особливо молоді. Часто складність цих процесів призводить до розвитку морального нігілізму, до політичної апатії, проявами якої є поверховість зацікавленості та епізодичність звернення до політичної проблематики, що призводить до відсторонення від політичних процесів та до незначної ролі у розбудові сучасної держави. Процес політичної соціалізації на цей час повинен поставити за мету розвиток політичної самосвідомості, духовності й цілеспрямованості молодого покоління, формуванні різнобічно розвиненої особистості, яка вміє поєднувати існуючий досвід та політичні традиції із викликами та новаціями сучасного суспільства. Це є запорукою стабільної, сильної та розвиненої держави.

Незалежне існування держави стимулює оновлення структури та якості культурно-інформаційного капіталу України, що зрощує у суспільстві почуття включеності нашої країни до світового політичного процесу. В цьому сенсі дуже актуальною постає державна підтримка інформаційно-культурної підсистеми суспільства, забезпечення її безпеки та стабільності.

Отримані результати досліджень можуть бути використані з метою розробки ефективних моделей інформаційної політики, створення єдиної консолідованої політичної культури, та прогнозування ризиків втілення у життя концептів цієї політики.

#### **Бібліографічні посилання:**

1. **Кваша О.П.** Політична культура в контексті регіональної політики / О.П. Кваша // Гілея. – 2009. – Вип.23. – С. 408-416.
2. **Нагорна Л.П.** Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики / Лариса Нагорна. – К.: Світогляд, 2005. – 315 с.
3. **Недопитанський М. І.** Інформаційна безпека України: виклики і загрози / М.І. Недопитанський // Інформаційне суспільство. – 2008. – Вип.7. – С. 10-15.
4. **Проскуріна О.О.** Проблеми становлення політичної культури інформаційного суспільства: зворотний зв'язок у політичній комунікації як процес досягнення цілей політичних акторів (питання теорії і практики) / О.О. Проскуріна // Інформаційне суспільство. – 2008. – Вип.7. – С. 18-22.
5. **Стадніченко О.І.** Інформаційний простір України в системі міжнародних інформаційних впливів / О.І. Стадніченко // Гілея. – 2010- Вип. 38. – С. 476-480.

УДК 329.8

**А. Ф. Руденко**

### **ВІРТУАЛІЗАЦІЯ ПАРТІЙНОГО ПРОДУКТУ: НАЗВА ТА СИМВОЛІКА В БРЕНД-СТРАТЕГІЇ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ УКРАЇНИ**

**З'ясовано роль назви та символіки українських політичних партій, як ефективних інструментів формування партійного бренду. Визначено специфіку назв суб'єктів виборчої кампанії 2012 року. Розкрито зміст, вкладений в партійну символіку. Аналізується її колірна гама.**

**Ключові слова:** політична партія, партійний бренд, неймінг, символіка, колір партійної символіки.

**Выяснена роль названия и символики украинских политических партий, как эффективных инструментов формирования партийного бренда. Определена специфика названий субъектов избирательной кампании 2012 года. Раскрыто содержание, вложенное в партийную символику. Анализируется ее цветовая гамма.**

**Ключевые слова:** политическая партия, партийный бренд, нейминг, символика, цвет партийной символики.

**The role of the names and symbols of Ukrainian political parties is found out, as the**